Meer bewegen en een sterker sportstelsel

Een inventarisatie en doorrekening van maatregelen, in opdracht van de Nederlandse Sportraad

15 maart 2021

ABEL

Inhoud

Opdracht en economisch kader 3

Doorgerekende maatregelen 7

Overzicht *8*

Professionalisering *10*

Inkomen *21*

Voorzieningen *30*

Innovatie *39*

Onderwijs *44*

Mogelijkheden voor financiële stromen 49

Bijlage: overige denkbare maatregelen 53

Opdracht en economisch kader

De vraag aan Rebel

Achtergrond
In 2020 heeft de Nederlandse Sportraad (NLSportraad) een advies gepubliceerd, genaamd: “De opstelling van het speelveld”. Hierin adviseert de NLSportraad “de sportbranche om te vormen naar een sport- én beweegbranche met een volwassen arbeidsmarkt”. Aan dit advies wordt een ambitieus doel gekoppeld: in 2030 moet minstens 75% van de bevolking voldoende actief zijn om aan de beweegrichtlijnen te voldoen. Momenteel is dat ongeveer 50%. Ook worden er aanbevelingen gegeven voor het creëren van een robuust en duurzaam sportstelsel.

Maar deze doelen worden niet vanzelf bereikt. Er zijn additionele maatregelen nodig, gericht op meer bewegen en gericht op een sterkere sportbranche. Deze kosten geld. In het advies is nog geen raming opgenomen van de kosten die hiermee gemoeid zijn, en hoe dit bekostigd kan worden. De NLsportraad komt daarom in het voorjaar van 2021 met een financieel addendum bij het advies. Hiervoor is een werkgroep ingesteld.

Opdracht
De NLSportraad heeft Rebel gevraagd om het werkproces van deze werkgroep inhoudelijk te ondersteunen. Centraal hierbij staat het (samen met de werkgroep) inventariseren van mogelijke maatregelen en het doorrekenen van de financiële impact van deze maatregelen. De uitkomsten van dit proces komen samen in dit rapport.

Basis voor de inventarisatie is de deskundigheid van de leden van de werkgroep, het secretariaat van de NLSportraad en externe adviseurs. De maatregelen zijn geïnventariseerd en besproken in twee plenaire sessies van de werkgroep en een aantal bilaterale gesprekken met werkgroepleden. Het moge duidelijk zijn dat zo’n inventarisatie nooit volledig kan zijn.

Het economisch denkkader (1/2)

Causaliteit
De maatregelen zorgen naar verwachting allemaal voor óf meer sport- en beweegdeelname óf een robuuster sportstelsel (of allebei). Maar het is niet goed mogelijk om een 1-op-1 causaliteit te definiëren. We kunnen bijv. niet zeggen: "X miljoen euro extra investering in sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte leidt ertoe dat het aandeel mensen dat voldoet aan de beweegrichtlijnen met 5 procentpunten stijgt". Zo'n relatie is in een multi-causale omgeving niet verantwoord te kwantificeren. In het verlengde hiervan: we kunnen dus ook niet berekenen welke combinatie van maatregelen genoeg is om de ambitie van 75% voldoende bewegen te bereiken. Er is geen garantie dat dit lukt. Het gaat immers om het gedrag van mensen.

Beoordeling
Wel hebben we de maatregelen kwalitatief beoordeeld. Enerzijds op het verwachte doelbereik: in hoeverre geeft elke maatregel stimulans aan een robuust sportstelsel, en in hoeverre aan meer sport en bewegen? Bij die laatste vraag hebben we gekeken naar het verwachte effect op de doelgroep waar de maatregel primair op is gericht (bijv. mensen met lage SES, een fysieke beperking, jongeren), niet naar het effect op de hele Nederlandse bevolking.

Voorbeeld inschatting doelbereik (1 ster = zeer beperkt effect, 5 sterren = zeer sterk effect):

Robuust sportstelsel	Sport en bewegen
★★★☆☆	★☆☆☆☆

Het tweede deel van de beoordeling gaat over wie vooral kosten draagt en welke doelgroep van de maatregel zou moeten profiteren? Dat is op een relatieve schaal beoordeeld: wie betaalt/profiteert naar verhouding het meest, en wie het minst?

Voorbeeld inschatting impact - alleen kosten:

Het economisch denkkader (2/2)

Bekostiging
Voor de meeste maatregelen stellen we dat de Rijksoverheid een (aanzienlijk) deel van de kosten zal moeten dragen. Om twee redenen. Ten eerst volgen de kosten uit een beleidswens (of -eis) van het Rijk: het verhogen van het aantal mensen dat aan de beweegrichtlijnen voldoet, en het verstevigen van het sportstelsel. Hier geldt dan: wie bestelt, moet betalen. Ten tweede is het Rijk de aangewezen partij omdat het gaat om maatregelen waarbij niet alleen de kosten voorlopen op de baten, maar waarbij ook geldt dat de kosten centraal bij weinig partijen vallen, terwijl de baten maatschappelijk breed verspreid zijn. Omdat het niet lukt om de baten volledig te internaliseren, zal snel worden gekeken naar de (Rijks-)overheid.

Dit neemt niet weg dat óók het bedrijfsleven, de zorgverzekeraars en sportondernemers, soms een rol spelen. Immers, ook zij hebben in bepaalde gevallen baat bij het bereiken van de doelen.

Tenslotte, voor veruit de meeste maatregelen is aan te raden om ook de decentrale overheden te betrekken bij de cofinanciering. De maatregelen sluiten namelijk deels aan bij bestaande taken (zoals accommodaties) waarvoor de decentrale overheden reeds de (budget-)verantwoordelijkheid hebben. Deze taken worden kwantitatief uitgebreid (bijv. door de noodzaak voor méér accommodaties), maar een bekostiging van deze uitbreiding alleen door het Rijk zou een (te) ingrijpende stelselwijziging zijn.

Maatschappelijke winst
In 2019 hebben Rebel en het Mulier Instituut de Social Return On Investment (SROI) van sport en bewegen in kaart gebracht. Deze ligt op 2,51. Oftewel: tegenover 4,4 miljard euro aan kosten (door alle partijen gemaakt) staan 11 miljard euro aan baten (bij alle partijen). Uit deze berekening blijkt dat bestedingen voor sport en bewegen maatschappelijke winst opleveren.

Bij benadering kunnen we stellen dat 50% meer beweegdeelname (van 50% naar 75% is een stijging met 50%) ertoe leidt dat de baten ook met 50% stijgen, naar zo'n 16,5 miljard euro. In een ander perspectief geplaatst: bij elke extra 1% van de bevolking die door genomen maatregelen aan de beweegrichtlijnen gaat voldoen, zijn de maatschappelijke baten naar schatting ruim 200 miljoen euro.

Om het beweegdoel uit het advies van de NLSportraad te halen, moeten er natuurlijk kosten worden gemaakt. Maar wat het voorgaande laat zien is dat daar, maatschappelijk gezien, dus ook ruimte voor is.

Doorgerekende maatregelen

Overzicht: maatregelen en resultaten van de analyse (1/2)

Speerpunt (O=onderwijs, P=professionalisering, IN=innovatie, T=teogankelijkheidsmaatregel, V=voorzieningen)		**Raming in miljoen euro** (S=structureel, I=incidenteel, T=tijdelijk en aantal jaren)	**Doelbereik: robuust sportstelsel**	**Doelbereik: sport en bewegen**
P	1. Opleidingsprogramma voor verenigingsbestuurders	<5 (S)	★★★☆☆	★☆☆☆☆
	2a. Opleidingsprogramma voor (technische) vrijwilligers	35 (S)	★★☆☆☆	★★☆☆☆
	2b. Professioneel faciliteren van sportactiviteiten	60 (S)	★★★☆☆	★★☆☆☆
	2c. Professionals leidend binnen verenigingen	300-350 (S)	★★★★☆	★★★☆☆
	3. Gemeentelijke sportregisseurs	10-25 (S)	★★☆☆☆	★☆☆☆☆
T	4. Gratis sporthulpmiddelen	30 (S)	★☆☆☆☆	★★★☆☆
	5. Vervoer minder validen naar sport	40 (S)	★☆☆☆☆	★★★☆☆
	6. Geen contributie 0-18 jaar	400-450 (S)	★★☆☆☆	★★★☆☆
	7. Sporten toegankelijk onder de armoedegrens	80-180 (S)	★☆☆☆☆	★★★☆☆

Overzicht: maatregelen en resultaten van de analyse (2/2)

Speerpunt (O=onderwijs, P=professionalisering, IN=innovatie, IM=inkomensmaatregel, V=voorzieningen)		**Raming in miljoen euro** (S=structureel, T=tijdelijk en aantal jaren)	**Doelbereik: robuust sportstelsel**	**Doelbereik: sport en bewegen**
V	8. Toekomstbestendige binnensportaccommodaties	150-200 (T 10)	★★★☆☆	★☆☆☆☆
	9. Extra accommodatiecapaciteit	80-160 (T 10)	★★★☆☆	★★☆☆☆
	10. Landelijk fonds topsportaccommodaties	20 (S)	★★☆☆☆	★★☆☆☆
	11. Impuls aan de openbare ruimte	200 (T 5)	★★☆☆☆	★★★☆☆
IN	12. Innovatiefonds Sport en Bewegen	50 (T 5)	★★☆☆☆	★☆☆☆☆
	13. Kennis en communicatie gedragsverandering	10 (S)	★★☆☆☆	★★☆☆☆
O	14. Verplicht schoolzwemmen	120-180 (S)	★☆☆☆☆	★★☆☆☆
	15. Meer bewegingsonderwijs	100 (S)	★☆☆☆☆	★★☆☆☆

Maatregelen gericht op **professionalisering**	Maatregelen gericht op **toegankelijkheid**	Maatregelen gericht op **voorzieningen**	Maatregelen gericht op **innovatie**	Maatregelen gericht op het **onderwijs**
1. Opleidingsprogramma voor verenigingsbestuurders				
2a. Opleidingsprogramma voor (technische) vrijwilligers	*Alternatieven voor het bereiken van hetzelfde doel. Niet tegelijkertijd te implementeren, wel als groeimodel (eerst a, dan b, dan c).*			
2b. Professioneel faciliteren van sportactiviteiten				
2c. Professionals leidend binnen verenigingen				
3. Gemeentelijke sportregisseurs				

Maatregel 1: Opleidingsprogramma voor verenigingsbestuurders (1/2)

Wat is de maatregel?
Verenigingen hebben baat bij een professioneel bestuur, ook waar dit door vrijwilligers wordt gevormd. Professionaliteit gaat hierbij vooral over onderwerpen zoals langetermijnplanning, sponsoring, ledenwerving en financieel management. De overheid kan hier een rol in spelen door een opleidingsprogramma te ontwikkelen en de deelname hieraan (mede) te bekostigen. Een recente analogie hiervoor is het programma LinC (Leiderschap in Cultuur) van het ministerie van OCW.[1]

De maatregel is vergelijkbaar met het voorbeeld uit de cultuursector, maar de doelgroep breder. Naast sportprofessionals is het opleidingsprogramma ook gericht op vrijwilligers die een besturende functie bij sportverenigingen uitvoeren, met name de penningmeesters en de bestuursleden voor externe betrekkingen.

Behalve een professionalisering van de sportbranche kan deze maatregel ook leiden tot behoud van vrijwilligers en betere samenwerking met partijen in de sportsector.

Hoe werkt het?
Bekostiging loopt via het Rijk, door de aanbesteding van ontwikkeling en uitvoering van het opleidingsprogramma op landelijke schaal.

Wat zijn aandachtspunten?
-

Wat kost het?
We ramen de kosten van deze maatregel op minder dan 5 miljoen euro (structureel).

Verantwoording kostenraming

De raming van kosten is gebaseerd op het LinC-voorbeeld. Kanttekening daarbij is dat het opleidingsprogramma voor de sport een bredere doelgroep kent.

1. Vanaf 2013 heeft het ministerie van OCW moeten bezuinigen op het cultuurbudget. Tegelijkertijd is versterkt ingezet op cultureel ondernemerschap, onder andere om de effectiviteit van de ingezette middelen te verhogen. Een instrument om cultureel ondernemerschap te bevorderen, was het programma LinC (Leiderschap in Cultuur). De ontwikkeling en uitvoering van het programma werd door OCW aanbesteed. Mensen uit de cultuursector konden zich aanmelden voor het programma. Na selectie moesten ze een eigen bijdrage van 10% betalen. OCW heeft een budget van 800.000 euro per jaar beschikbaar gesteld.

Maatregel 1: Opleidingsprogramma voor verenigingsbestuurders (2/2)

Impact – wie betaalt?

Aanbesteding en bekostiging gebeurt vanuit het Rijk.

Impact – wie profiteert?

De maatregel is gericht op de sportbranche als geheel, niet op specifieke doelgroepen.

Additionele effecten

- Behoud vrijwilligers voor de sport.
- Betere samenwerking tussen spelers in de sector.
- Ontstaan van nieuwe netwerken (bestuurders en ondernemers die "samen op les zaten"), en hierdoor informeel kennisoverdracht.

Doelbereik – robuust sportstelsel

★★★☆☆

Door te investeren in de professionaliteit van ondernemers, arbeidskrachten en besturende vrijwilligers bij verenigingen krijgt het sportstelsel een stevigere basis.

Doelbereik – meer sport en bewegen

★☆☆☆☆

De maatregel is met name bedoeld ter versterking van het stelsel en levert geen substantiële bijdrage aan sport en bewegen. Mogelijk indirect, doordat de vrijwilligers beter in staat zijn nieuwe verenigingsleden te werven/behouden.

Maatregel 2a: Opleidingsprogramma voor (technische) vrijwilligers (1/2)

Wat is de maatregel?
De meeste sportverenigingen in Nederland maken gebruik van (en zijn afhankelijk van) vrijwilligers. Deze staan achter de bar in het clubhuis, maar ze verzorgen ook de training in alle leeftijdsgroepen. Daarmee hebben ze een belangrijke rol in de talentontwikkeling en met name in de begeleiding van jongeren. Hiervoor zijn (technische en pedagogische) vaardigheden nodig waarover niet iedereen beschikt. Opleidingen zijn beschikbaar, maar moeten nu door de vrijwilligers zelf worden betaald. Deze maatregel betreft daarom het subsidiëren van opleidingen voor (technische) vrijwilligers.

Hoe werkt het?
Aangezien de verenigingen het beste kunnen inschatten welke vrijwilligers in aanmerking komen voor een opleiding, is het logisch om daar de verantwoordelijkheid te beleggen voor de maatregel. Voor een groot deel kunnen de kosten verrekend worden in de contributie (immers, de sporters hebben baat bij een betere kwaliteit van de trainers), maar een overheidsbijdrage kan een prikkel vormen voor verenigingen om mee te doen.

Wat zijn aandachtspunten?
Geen specifieke aandachtspunten.

Wat kost het?
We ramen de kosten van deze maatregel op ca. 35 miljoen euro (structureel).

Verantwoording kostenraming

De raming van kosten is gebaseerd op de volgende parameters: ca. 7% van de Nederlanders zijn volgens KPMG zeer actief als vrijwilligers in een sportvereniging. Dat zijn ca. 1,2 miljoen mensen. We veronderstellen dat hiervan drie kwart mogelijk in aanmerking komt voor een opleiding. Deze mensen volgen één opleiding per 5 jaar en krijgen hiervoor een budget van 200 euro.

Maatregel 2a: Opleidingsprogramma voor (technische) vrijwilligers (2/2)

Impact – wie betaalt?

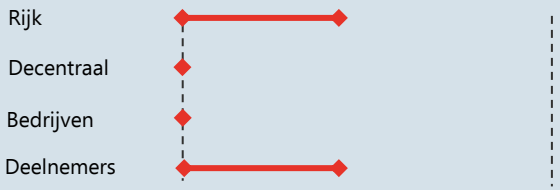

Bekostiging grotendeels via contributie, met bijdrage vanuit overheid.

Impact – wie profiteert?

De maatregel is gericht op sportverenigingen en sporten in de wijk, zodat de impact bij nu-al-sporters terecht komt. Ongeveer een derde van de leden zijn jongeren; zij hebben de meeste behoefte aan training en begeleiding.

Additionele effecten

- Positieve maatschappelijke "spill-over" effecten: vrijwilligers in de sport zijn vaak (tegelijkertijd of later) ook vrijwilligers in andere sectoren en kunnen hun vaardigheden daar inzetten.

Doelbereik – robuust sportstelsel

★★☆☆☆

Door investeren in de professionaliteit van verenigingen gaat de kwaliteit van het trainingsprogramma omhoog

Doelbereik – meer sport en bewegen

★★☆☆☆

Professioneel vormgegeven training maakt het lidmaatschap bij een vereniging en deelname aan wijksport aantrekkelijker.

Maatregel 2b: Professioneel faciliteren van sportactiviteiten (1/2)

Wat is de maatregel?
De training in verenigingen wordt op dit moment vooral verzorgd door vrijwilligers. Dit is een belangrijk maatschappelijk goed, omdat het de betrokkenheid van de leden bij het verenigingsleven vergroot. Maar het begeleiden van met name jeugdleden en mensen uit kwetsbare gezinnen kan verder professionaliseren. Daarom betreft deze maatregel het aanstellen van trainingsprofessionals, voor vrijwilligers in verenigingen en vrijwilligers in de wijk. Deze professionals nemen niet de training geheel over, maar zijn wel verantwoordelijk voor trainingsplannen en voor de begeleiding van de vrijwilligers in de zin van "train the trainer". Een specifiek gebied waarop professionals kunnen worden ingezet is talentontwikkeling en topsport.

Hoe werkt het?
De inhoudelijke verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij gemeenten, met name omdat er sprake moet zijn van coördinatie over meerdere verenigingen heen. Immers, veel verenigingen zijn niet groot genoeg om behoefte te hebben aan een volledige fte.

Financieel worden er middelen toegevoegd aan het Gemeentefonds, maar gezien hun inhoudelijke rol kan er ook sprake zijn van cofinanciering door de gemeenten. Alternatief is ook mogelijk om de kosten voor extra trainers te beleggen bij de leden van de vereniging. Zij hebben immers baat bij een (verdere) verbetering van de kwaliteit van het trainingsaanbod.

Wat zijn aandachtspunten?
Er ontstaat een "nieuwe arbeidsmarkt" waarvoor niet vanaf dag één mensen beschikbaar zullen zijn. Daarom is mogelijk een ingroeipad van de maatregel nodig.

Wat kost het?
We ramen de kosten van deze maatregel op ca. 60 miljoen euro (structureel) voor 600 fte in verenigingen en 600 fte aan buurtsportcoaches.

Verantwoording kostenraming

De raming van kosten is gebaseerd op de volgende parameters: volgens CBS waren er in 2018 zo'n 26.500 verenigingen. Deze hadden 10.680 mensen in dienst, voor in totaal 3.410 fte. Hiervan waren 75% mensen die ingezet werden voor "training, instructie en verzorging", dus 2.455 fte. De maatregel gaat uit van een verhoging hiervan met 25%, ofwel ca. 600 fte. Idem worden er 600 fte aan professionals voor begeleiding van sportactiviteiten in de wijk toegevoegd. De kosten per fte schatten we op 50.000 euro, incl. sociale lasten.

Maatregel 2b: Professioneel faciliteren van sportactiviteiten (2/2)

Impact – wie betaalt?

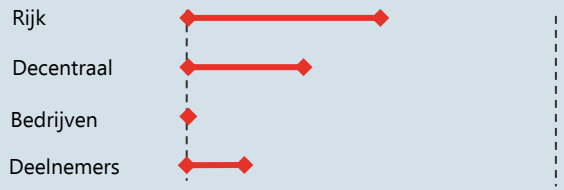

Bekostiging via het Gemeentefonds, met cofinanciering door gemeenten. Eventueel deels opvangen door contributieverhoging.

Impact – wie profiteert?

De maatregel is gericht op sportverenigingen en sporten in de wijk, zodat de impact bij nu-al-sporters terecht komt. Ongeveer een derde van de leden zijn jongeren; zij hebben de meeste behoefte aan training en begeleiding.

Additionele effecten

- Positief arbeidsmarkteffect
- Positieve "spill-over" effecten in sociaal domein door versterkte inzet coaches in de wijken.

Doelbereik – robuust sportstelsel

★★★☆☆

Door investeren in de professionaliteit van verenigingen gaat de kwaliteit van het trainingsprogramma omhoog.

Doelbereik – meer sport en bewegen

★★☆☆☆

Professioneel vormgegeven training maakt het lidmaatschap bij een vereniging en deelname aan wijksport aantrekkelijker.

Maatregel 2c: Professionals leidend binnen verenigingen (1/2)

Wat is de maatregel?
Voortbouwend op de vorige maatregel krijgen de professionals in deze maatregel een leidende rol. Professionals gaan de trainingen in verenigingen verzorgen. Daarom stijgt het aantal professionals fors (MBO en HBO gecertificeerd). De kwaliteit van de training neemt ook toe, evenals de planbaarheid voor verenigingen: men is niet meer afhankelijk van de inzet van vrijwilligers als trainers.

Hoe werkt het?
Er zijn meerdere mogelijkheden om deze maatregel financieel uit te voeren. In eerste instantie is hierbij een keuze nodig of de sporters de kosten moeten dragen (zij genieten immers van een hogere kwaliteit van de training), of de overheid. En indien de kosten terecht komen bij sporters, is de vervolgvraag of bepaalde doelgroepen kunnen worden ontzien van de hieruit volgende contributieverhoging.

Wat zijn aandachtspunten?
Er ontstaat een "nieuwe arbeidsmarkt" waarvoor niet vanaf dag één mensen beschikbaar zullen zijn. Daarom is mogelijk een ingroeipad van de maatregel nodig.

Wat kost het?
Een eenduidige raming is niet mogelijk, omdat geen objectieve kwantificering van de behoefte bestaat. Gebaseerd op een aantal aannames komen we tot een raming van de kosten voor deze maatregel van ca. 300-350 miljoen euro (structureel).

Verantwoording kostenraming

In Nederland zijn er ca. 26.500 verenigingen. We gaan ervan uit dat verenigingen onder de 100 leden geen professionele trainers nodig hebben, en het aantal daarna oploopt.[1] We berekenen een bandbreedte door verenigingen met 100-200 leden wel of niet mee te nemen. Zo komen we op een totale behoefte van 8.350-9.450 professionals. Momenteel zijn dat er ca. 2.450 in de verenigingen. Er zijn dus 5.900-7.000 extra coaches nodig. We gaan uit van salariskosten per fte van 50.000 euro, incl. sociale lasten.

1. De gehanteerde staffel is als volgt. Verenigingen met 100-200 leden: 0,25 fte. Verenigingen met 200-300 leden: 0,5 fte. Verenigingen met 300-400 leden: 1 fte. Verenigingen met 400-500 leden: 1,5 fte. Verenigingen met meer dan 500 leden: 2 fte.

Maatregel 2c: Professionals leidend binnen verenigingen (2/2)

Impact – wie betaalt?

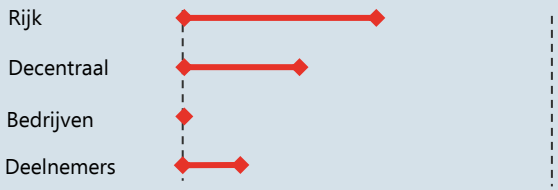

Bekostiging via het Gemeentefonds, met cofinanciering door gemeenten. Eventueel opvangen door contributieverhoging.

Impact – wie profiteert?

De maatregel is gericht op verenigingen, zodat de impact bij nu-al-sporters terecht komt. Ongeveer een derde van de leden zijn jongeren; zij hebben ook de meeste behoefte aan training en begeleiding.

Additionele effecten

- Positief arbeidsmarkteffect
- Negatief effect op vrijwilligersklimaat (binding met de club)

Doelbereik – robuust sportstelsel

★★★★☆

Door investeren in de professionaliteit van verenigingen gaat de kwaliteit van het trainingsprogramma omhoog. Extra vergeleken met de voorgaande maatregel, omdat in dit geval de hele training door professionals wordt overgenomen.

Doelbereik – meer sport en bewegen

★★★☆☆

Professioneel vormgegeven training maakt het lidmaatschap bij een vereniging aantrekkelijker.

Maatregel 3: Gemeentelijke sportregisseurs (1/2)

Wat is de maatregel?
Gemeenten krijgen coördinatoren die de link vormen tussen de behoefte van de lokale bevolking (vraag naar voorzieningen) en het lokale sportbeleid (aanbod van voorzieningen), zodat beide nog beter op elkaar aansluiten. We duiden deze coördinatoren aan als 'gemeentelijke sportregisseurs'.

De sportregisseurs zetten, in samenwerking met alle soorten sportaanbieders, ook in op een betere benutting van accommodaties. Bijvoorbeeld door het betrekken van en afspraken maken met andere partijen – onderwijs, kinderopvang, zorginstellingen, welzijnswerk, andere sportaanbieders, etc. – over gebruik van sportaccommodaties tijdens onbenutte momenten.

Deze maatregel kan ook op regionaal niveau worden vormgegeven, om zo het sportbeleid in een regio te versterken.

Hoe werkt het?
Vanwege de decentralisatie en de bezuinigingen bij gemeenten, veronderstellen we dat gemeenten de extra taak niet zelf kunnen bekostigen. Bekostiging van het Rijk, bijv. door toevoeging van middelen aan het Gemeentefonds, ligt voor de hand.

Wat zijn aandachtspunten?
Er wordt een bedrag toegevoegd aan de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Er moet op een manier geborgd worden dat deze middelen door gemeenten ook daadwerkelijk voor de taak worden ingezet.

Wat kost het?
We ramen de kosten van deze maatregel op ca. 10-25 miljoen euro (structureel). De bandbreedte ontstaat door een verschil in het veronderstelde aantal coördinatoren per 50.000 inwoners.

Verantwoording kostenraming

De raming van kosten is gebaseerd op de volgende parameters: de directe loonkosten per fte zijn ca. 40.000 euro per jaar (CAO gemeenten 1 jan 2020, schaal 11, zonder periodiek). We schatten de gemiddelde overheadkosten en werkgeverslaten op 80%, waardoor de totale loonkosten per fte 72.000 euro bedragen. We veronderstellen dat er 0,5-1 fte coördinator(en) per 50.000 inwoners nodig is (zijn).

Maatregel 3: Gemeentelijke sportregisseurs (2/2)

Impact – wie betaalt?

Bekostiging van het Rijk is noodzakelijk voor deze maatregel.

Impact – wie profiteert?

Iedereen profiteert van betere afstemming tussen vraag en aanbod, maar in verhouding iets minder de mensen die al voldoende sporten en bewegen (blijkbaar zijn zij al voorzien in hun behoefte).

Additionele effecten

- Versterking van de intersectorale samenwerking tussen enerzijds sport(-ondernemers) en anderzijds sociaal, onderwijs en zorg.

Doelbereik – robuust sportstelsel

★★☆☆☆

De inzet van coördinatoren voor een betere benutting van sportaccommodaties draagt bij aan efficiënter gebruik van middelen, waardoor minder extra accommodaties nodig zijn.

Doelbereik – meer sport en bewegen

★☆☆☆☆

Omdat Nederland al een uitgebreide sportinfrastructuur kent, verwachten we een relatief beperkte toename in sport en bewegen die door coördinatie van beleid, accommodaties en verenigingen te bereiken is.

Maatregelen gericht op **professionalisering**	Maatregelen gericht op **toegankelijkheid**	Maatregelen gericht op **voorzieningen**	Maatregelen gericht op **innovatie**	Maatregelen gericht op het **onderwijs**
	4. Gratis sporthulpmiddelen			
	5. Vervoer minder validen naar sport			
	6. Geen contributie 0-18 jaar			
	7. Sporten toegankelijk onder de armoedegrens			

Maatregel 4: Gratis sporthulpmiddelen (1/2)

Wat is de maatregel?
Het niet beschikken over een sporthulpmiddel geldt voor mensen met een fysieke beperking als een belemmering om voldoende te sporten en bewegen. Sporthulpmiddelen zijn kostbaar. Dekking kan aangevraagd worden bij gemeenten (wmo-pgb, met eigen bijdrage) of zorgverzekeraars (zvw of wlz), maar aanvragen worden zelden of slechts deels gehonoreerd. Naar schatting (van het Kenniscentrum Sport en Bewegen) zijn er zo'n 80.000 mensen in Nederland met een beperking in beweging die behoefte hebben aan een sporthulpmiddel. Door ze gratis te verstrekken wordt sport- en beweeggedrag bij deze doelgroep gestimuleerd.

Hoe werkt het?
Het Rijk staat aan de lat om de kosten voor het gratis beschikbaar stellen van sporthulpmiddelen te betalen. Mogelijk dat ook een deel bekostiging vanuit zorgverzekeraars denkbaar is, voor de hulpmiddelen die (mede) worden ingezet voor een genezingsproces.

Wat zijn aandachtspunten?
Het is een relatief weinig kostenefficiëntie maatregel voor het bereik (ca. 80.000 mensen).

Wat kost het?
We ramen de kosten van deze maatregel op ca. 30 miljoen euro (structureel).

Verantwoording kostenraming

De raming van kosten is gebaseerd op de volgende parameters: er zijn in potentie ca. 80.000 mensen met een fysieke beperking die behoefte hebben aan een sporthulpmiddel (schatting Kenniscentrum Sport en Bewegen). Omdat er andere belemmeringen blijven om te zal niet ieder van deze 80.000 een sporthulpmiddel nemen; we veronderstellen de helft. De kosten van een sporthulpmiddel variëren (Handreiking sporthulpmiddelen, 2020) en hebben we gewogen naar de vraag naar verschillende soorten hulpmiddelen (rekening houdend met een afschrijvingstermijn van 7 jaar): ca. 700 euro p.j. per sporthulpmiddel.

Maatregel 4: Gratis sporthulpmiddelen (2/2)

Impact – wie betaalt?

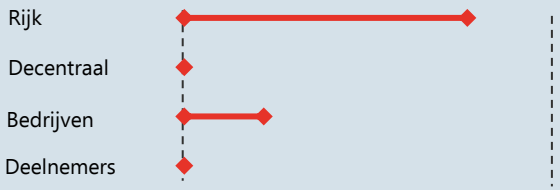

Bekostiging komt grotendeels van de Rijksoverheid, mogelijk aangevuld door bekostiging van zorgverzekeraars.

Impact – wie profiteert?

De maatregel is volledig gericht op mensen met een fysieke beperking.

Additionele effecten

- Versterking van het gevoel van inclusiviteit door meer te kunnen participeren o.g.v. sport.
- Lagere drempel tussen fysieke beperking en sporten in Nederland kan op termijn tot meer kansen in de paralympische topsport leiden.

Doelbereik – robuust sportstelsel

★☆☆☆☆

De sport professionaliseert omdat deze kwetsbare doelgroep meer integraal onderdeel wordt van het sportstelsel.

Doelbereik – meer sport en bewegen

★★★☆☆

Voor deze doelgroep is toegang tot sporthulpmiddelen een belangrijke barrière om te sporten, die door deze maatregel wordt weggenomen (maar niet de enige barrière).

Maatregel 5: Vervoer minder validen naar sport (1/2)

Wat is de maatregel?
Een deel van de mensen met een fysieke beperking is gebonden aan speciaal vervoer (bijvoorbeeld omdat ze in een rolstoel zitten) op een locatie te komen waar ze hun sport willen beoefenen. Hiervoor kunnen ze gebruik maken van bijv. de Regiotaxi, maar dit leidt wel regelmatig tot extra kosten. Een mogelijke maatregel is om deze kosten te vergoeden.

Hoe werkt het?
Dit is een maatregel die zeer dicht tegen het sociale domein aanzit. De gemeenten regelen immers nu al het vervoeraanbod voor minder validen. Het ligt voor de hand om daarbij aan te sluiten.

Wat zijn aandachtspunten?
De uitvoering van deze maatregel kan ingewikkeld zijn, omdat het om een vergoeding voor ritten met een specifiek doeleinde gaat.

Wat kost het?
We ramen de kosten van deze maatregel op ca. 40 miljoen euro (structureel).

Verantwoording kostenraming

De raming van kosten is gebaseerd op de volgende parameters: er zijn ca. 137.000 mensen met een fysieke beperking die bij sportdeelname worden belemmerd door vervoer (evaluatiestudie Kenniscentrum Sport en Bewegen). Omdat er andere belemmeringen blijven om te sporten én omdat de kosten van vervoer niet altijd het probleem zijn (bijv. ook de lange duur), zal niet ieder van de 137.000 vervoer gebruiken; we veronderstellen een kwart. We gaan verder uit van 2 ritten per week (retour) en 40 weken per jaar. Voor een enkele rit rekenen we met 7,50 euro, dat zijn de kosten van een Regiotaxi rit in 2 zones in de regio Haaglanden. De kosten verschillen per regio.

Maatregel 5: Vervoer minder validen naar sport (2/2)

Impact – wie betaalt?

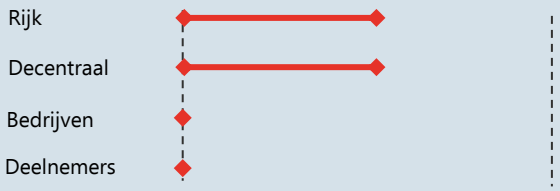

Bekostiging komt van de decentrale overheden en de Rijksoverheid.

Impact – wie profiteert?

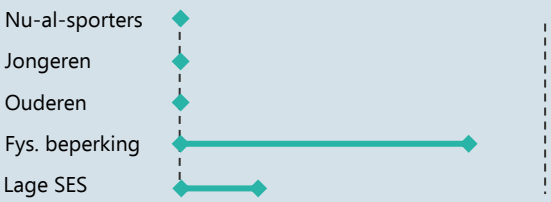

De maatregel is volledig gericht op mensen met een fysieke beperking, en in het bijzonder mensen met een lage SES (laag inkomen). Zij hebben minder snel geld beschikbaar om vervoer te betalen.

Additionele effecten

- Versterking van het gevoel van inclusiviteit door meer te kunnen participeren o.g.v. sport.
- Lagere drempel tussen fysieke beperking en sporten in Nederland kan op termijn tot meer kansen in de paralympische topsport leiden.

Doelbereik – robuust sportstelsel

★☆☆☆☆

De sport professionaliseert omdat deze kwetsbare doelgroep meer integraal onderdeel wordt van het sportstelsel.

Doelbereik – meer sport en bewegen

★★★☆☆

Voor deze doelgroep is gebrek aan (betaalbaar) vervoer een belangrijke barrière om te sporten, die door deze maatregel wordt weggenomen (maar niet de enige barrière).

Maatregel 6: Geen contributie 0-18 jaar (1/2)

Wat is de maatregel?
Ouders betalen contributie/een abonnement voor hun kinderen om bij een sportvereniging of een commerciële sportaanbieder te mogen sporten. De hoogte van de bijdrage hangt af van het type sport. Vooral voor lage-inkomensgroepen is de bijdrage een mogelijke barrière om kinderen te laten sporten.

Door het gratis beschikbaar stellen van sport voor alle kinderen tot 18 jaar (het eerste lidmaatschap) krijgen alle kinderen in Nederland kans om op jonge leeftijd al met sport in aanraking te komen, vriendschappen te sluiten, belangrijke normen te leren en mogelijk blijvend gestimuleerd worden om te sporten en bewegen.

Hoe werkt het?
Het Rijk bekostigt gratis sporten onder de 18 jaar bij een sportvereniging of een commerciële sportaanbieder, bijv. door middel van een subsidieregeling die via de gemeenten/verenigingen loopt.

Wat zijn aandachtspunten?
Sport gratis maken kan een negatief gedragseffect hebben, namelijk dat er minder intrinsieke druk bestaat om echt te gaan sporten, minder dan als ervoor wordt betaald. Daarom zou een (kleine) eigen bijdrage een goed idee zijn.

Het subsidiëren van sport kan het ongewenste effect hebben dat sportaanbieders hun (contributie- en abonnements)tarieven omhooggooien, omdat de sporter daar zelf niks van merkt. Dit is bijvoorbeeld te ondervangen door niet 100% van het bedrag te subsidiëren (deels eigen bijdrage), maar hier zijn ook andere oplossingen voor denkbaar.

Wat kost het?
We ramen de kosten van deze maatregel op ca. 400 tot 450 miljoen euro (structureel), nog geen rekening houdend met een eigen bijdrage. De bandbreedte ontstaat door de mogelijke toename in vraag naar sport. Van bovenstaand bedrag is ca. 260 tot 300 miljoen euro toe te rekenen aan verenigingssport.

Verantwoording kostenraming

De raming van kosten is gebaseerd op de volgende parameters: de gemiddelde contributie voor pupillen is 124 euro per jaar, voor junioren 160 euro per jaar (Contributiemonitor, 2019/2020). Voor het commerciële aanbod gaan we uit van iets hogere tarieven (Brancherapport Sport), maar beperkt omdat jongeren bijv. amper aan fitness en bootcamp doen. Van de kinderen in de leeftijd 4-8 jaar sport 52% wekelijks, voor 8-12 jaar is dit 79% en voor 12-18 jaar 76% (Gezondheidsenquête / Leefstijlmonitor 2017). We verwachten dat de jeugd door deze maatregel meer gaat sporten, tot maximaal 10%-punt meer dan nu.

Maatregel 6: Geen contributie 0-18 jaar (2/2)

Impact – wie betaalt?

Bekostiging van het Rijk door middel van subsidieregeling.

Impact – wie profiteert?

Uiteraard profiteren jongeren hiervan. Verhoudingsgewijs zal de maatregel een positiever effect hebben op mensen met een lage SES/laag inkomen (die de contributie voor kinderen minder goed zullen kunnen dragen).

Additionele effecten

- Een stimulans aan sporten op jonge leeftijd heeft ook sociale waarde (o.a. vriendschappen).

Doelbereik – robuust sportstelsel

★★☆☆☆

Bekostiging van sportaanbieders komt met deze maatregel voor een (groter) deel uit publieke bronnen. Die zijn minder grillig dan particuliere bestedingen.

Doelbereik – meer sport en bewegen

★★★☆☆

Gratis sporten voor alle kinderen zal ontegenzeggelijk een gunstig effect hebben op sportgedrag, op jongere leeftijd maar ook op latere leeftijd ("jong geleerd is oud gedaan").

Maatregel 7: Sporten toegankelijk onder de armoedegrens (1/2)

Wat is de maatregel?
In 2008 en 2009 heeft de Rijksoverheid op basis van het convenant "Kinderen doen mee!" jaarlijks 40 miljoen euro beschikbaar gesteld aan gemeenten om "het aantal kinderen dat om financiële redenen niet participeert met de helft terug te brengen". Het ging hierbij om de bevordering van maatschappelijke participatie in brede zin, maar het convenant kan als blauwdruk dienen voor een nieuw afsprakenkader tussen Rijk en gemeenten, maar dan gericht op álle mensen onder de armoedegrens, niet alleen op kinderen. De gemeenten kunnen dan voor deze mensen korting aanbieden op contributies of sportabonnementen, en tevens sportbenodigdheden subsidiëren.

Hoe werkt het?
Net bij het eerdere convenant zou er sprake moeten zijn van een additionele uitkering via de algemene middelen van het Gemeentefonds, aangevuld door middelen van de gemeenten zelf.

Wat zijn aandachtspunten?
Een aandachtspunt hierbij is dat de deelname aan zo'n programma stigmatiserend kan werken. Ook kan er een praktische drempel (laaggeletterdheid, digitale toegankelijkheid, etc.) zijn om een bijdrage aan te vragen.

In de implementatie dient erop gestuurd te worden dat dubbeling met bijv. het Jeugdfonds Sport & Cultuur voorkomen wordt. Ook geldt dat sommige gemeenten nu al soortgelijk beleid voeren. Een voorbeeld is de Ooievaarspas van de gemeente Den Haag. Het is onwenselijk om deze gemeenten te "straffen" door ze uit te zonderen van de uitkering.

Wat kost het?
We ramen de kosten van deze maatregel op ca. 80-180 miljoen euro (structureel), afhankelijk van de toepassing van de maatregel alleen voor kinderen of voor iedereen.

Verantwoording kostenraming

De raming van kosten is gebaseerd op de volgende parameters: volgens het SCP armoederapport 2017 waren er toen 600.000 mensen onder de armoedegrens, waarvan 270.000 (45%) onder de 18 jaar. Uitgaand van een jaarlijkse bijdrage van 300 euro per persoon per jaar (vergoeding voor contributie / abonnement én voor sportbenodigdheden) komen we tot een bandbreedte van 80-180 miljoen euro.

Maatregel 7: Sporten toegankelijk onder de armoedegrens (2/2)

Impact – wie betaalt?

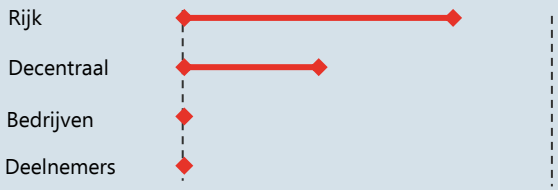

Bekostiging vanuit het Rijk door middel van een uitkering uit het Gemeentefonds, aangevuld door gemeentelijk geld.

Impact – wie profiteert?

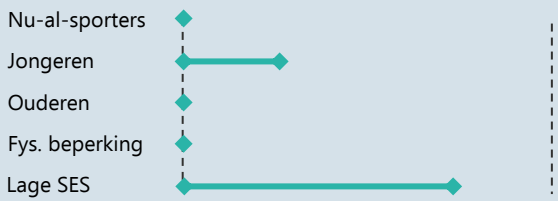

Per definitie profiteren mensen met lage SES/laag inkomen van deze maatregel, en dan met name de jongeren uit deze gezinnen (afhankelijk van de gekozen opzet).

Additionele effecten

- Een stimulans aan sporten op jonge leeftijd heeft ook sociale waarde (o.a. vriendschappen).

Doelbereik – robuust sportstelsel

★☆☆☆☆

Mogelijk een (beperkt) positief effect door vergroting van de "vijver" waarin sportaanbieders vissen voor nieuwe leden.

Doelbereik – meer sport en bewegen

★★★☆☆

Het doelbereik is relatief hoog omdat de maatregel specifiek gericht is op (kinderen uit) gezinnen die een financiële drempel ervaren om deel te nemen aan sport en bewegen.

Maatregelen gericht op **professionalisering**

Maatregelen gericht op **toegankelijkheid**

Maatregelen gericht op **voorzieningen**

- 8. Toekomstbestendige binnensport-accommodaties
- 9. Extra accommodatie-capaciteit
- 10. Landelijk fonds topsport-accommodaties
- 11. Impuls aan de openbare ruimte

Maatregelen gericht op **innovatie**

Maatregelen gericht op het **onderwijs**

Maatregel 8: Toekomstbestendige binnensportaccommodaties (1/2)

Wat is de maatregel?
Veel binnensportaccommodaties zijn tussen de jaren ‘60-’80 gebouwd en zijn toe aan renovatie of vervanging. Gemeenten hebben hier niet allemaal (op tijd) structureel geld voor opzijgezet. Er is een impuls nodig om deze sportaccommodaties te vernieuwen, waarmee verschaling van het huidige sportaanbod wordt voorkomen.

Naast renovatie en achterstallig onderhoud is er ook een verduurzamingsgolf bij sportaccommodaties gaande. Hier wordt via subsidies, fondsen en andere middelen al op ingezet.

Hoe werkt het?
De verantwoordelijkheid voor sportaccommodaties (voor de breedtesport) ligt bij de gemeenten. Er is echter een financiële impuls nodig van het Rijk om de grote vervangingsopgave te kunnen bekostigen; gemeenten hebben hier zelf onvoldoende middelen voor beschikbaar.

Wat zijn aandachtspunten?
Sommige gemeenten hebben recentelijk een grote vervangingsopgave achter de rug en dit uit eigen middelen bekostigd. Een impuls vanuit het Rijk zal niet bij deze gemeenten landen, maar vooral bij de gemeenten die nog een inhaalslag in onderhoud te maken hebben. Dat kan als oneerlijk worden ervaren.

Een ander aandachtspunt is dat met name gymzalen vaak horen bij een schoolgebouw. Het is dan niet mogelijk om alleen een nieuwe gymzaal te bouwen, het gaat ook (primair) om een investeringsopgave in het schoolgebouw. Financieel maakt dit echter in geval van nieuwbouw of grootschalige renovatie niet uit: het is verantwoordelijkheid van de gemeente.

Wat kost het?
We ramen de kosten van deze maatregel op ca. 150-200 miljoen euro (tijdelijk, voor de komende 10 jaar). De bandbreedte ontstaat door een variatie in de aanname voor de kosten per accommodatie (1,5-2 miljoen euro).

Verantwoording kostenraming

De raming van kosten is gebaseerd op de volgende parameters: in de Database Sportaanbod van het Mulier Instituut staan ongeveer 5.300 gymzalen, sportzalen en sporthallen waarvan het bouwjaar bekend is (in de praktijk zijn het er meer, we hanteren een opslag van 20%), waarvan ca. 25% in de jaren ‘70 is gebouwd. We nemen aan dat de levensduur van de accommodaties 50 jaar is, en dat er in de periode 2020-2029 een extra impuls nodig is (in de jaren ‘70 zijn meer accommodaties gebouwd dan het voorafgaande decennium). De kosten van renovatie of nieuwbouw schatten we op 1,5 tot 2 miljoen euro per accommodatie.

Maatregel 8: Toekomstbestendige binnensportaccommodaties (2/2)

Impact – wie betaalt?

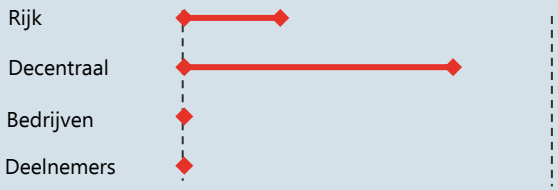

De verantwoordelijkheid en kosten liggen bij de gemeenten, maar een financiële impuls vanuit het Rijk zal nodig zijn.

Impact – wie profiteert?

De vervangingsopgave is gericht op accommodaties voor binnensport, en verondersteld wordt dat alle doelgroepen hier in gelijke verhouding gebruik van maken.

Additionele effecten

- Verduurzaming van verouderde accommodaties
- Omdat veel gymzalen gecombineerd zijn met scholen uit dezelfde bouwperiode, werkt de impuls door naar onderwijs-huisvesting.
- Impuls voor werkgelegenheid in de bouwsector.

Doelbereik – robuust sportstelsel

★★★☆☆

Er ontstaat een gezonde basis van publieke accommodaties. Dit is een randvoorwaarde voor een robuust sportstelsel.

Doelbereik – meer sport en bewegen

★☆☆☆☆

Deze maatregel is gericht op het voorkomen van verschraling van sportaanbod en van een terugval in sport en bewegen. Met nieuwe accommodaties kan wel worden ingespeeld op de huidige vraag (nieuwe / populaire sporten).

Maatregel 9: Extra accommodatiecapaciteit (1/2)

Wat is de maatregel?
Bij de beoogde toename in sport- en beweeggedrag naar 75% ontstaat er extra vraag naar accommodaties. Dat vergt investeringen in bakstenen en velden. Het aanbod groeit echter niet evenredig mee met de vraag, omdat accommodaties nog onderbenutte capaciteit hebben. Door bijv. anders programmeren is een deel van de groei naar 75% op te vangen binnen het huidige sportaccommodatielandschap. Creatie van extra aanbod creëert ook weer extra vraag (accommodaties zijn dichterbij, er is meer keuze uit verschillende sporten in de buurt).

Hoe werkt het?
We gaan ervan uit dat de commerciële aanbieders zelfstandig kunnen investeren in hun accommodaties. Immers, door meer vraag ontstaat een terugverdiencapaciteit. Voor sportaccommodaties (voor de breedtesport) in eigendom van de gemeenten geldt dit in mindere mate. Als het Rijk beleid inzet dat leidt tot extra vraag, zullen gemeenten het Rijk ook aanspreken op (mede)bekostiging. Dat kan bijvoorbeeld door een verhoging van de uitkering uit het Gemeentefonds.

Wat zijn aandachtspunten?
Ingewikkeld bij deze maatregel is de allocatie van de investeringen. Er ontstaat namelijk extra vraag naar sportaccommodaties, maar het is onbekend of de "nieuwe" vraag hetzelfde profiel kent als de "oude" vraag. Als de nieuwe vraag hetzelfde profiel kent, kan ook het geheel van extra sportaccommodaties een weerspiegeling zijn van het geheel van de huidige accommodaties. Maar het is ook goed denkbaar dat er een verschuiving plaatsvindt.

Er is sprake van overlap tussen deze maatregel en de maatregel 'meer bewegingsonderwijs'.

Wat kost het?
We ramen de kosten van deze maatregel op ca. 80-160 miljoen euro (tijdelijk gedurende 10 jaar, totdat er genoeg accommodaties zijn voor de ambitie van 75% bewegen). De bandbreedte ontstaat door een veronderstelde efficiencywinst (betere benutting accommodaties) van 33% tot 66%.

Verantwoording kostenraming

De raming van kosten is gebaseerd op de volgende parameters: de ambitie in het advies van de NLSportraad is een stijging van het aantal sporters met 50%. Hiervan sport ca. 3/4e ongeorganiseerd, in commercieel of bedrijfsmatig verband (cijfers Brancherapport Sport 2019). En 1/4e sport georganiseerd, in accommodaties van gemeenten. De huidige gemeente-uitgaven aan accommodaties van ca. 1 miljard euro (cijfers Brancherapport Sport 2019) stijgen dan dus met 250 miljoen. Maar, we gaan ervan uit dat de benutting van accommodaties beter kan om een deel van de vraagtoename op te vangen.

Maatregel 9: Extra accommodatiecapaciteit (2/2)

Impact – wie betaalt?

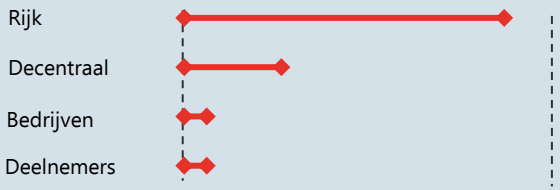

De kosten vallen vooral bij het Rijk, maar hieraan kan wel een co-financieringseis voor de decentrale overheden gekoppeld worden.

Impact – wie profiteert?

De impact is gelijk verdeeld over de hele populatie sporters, ervan uitgaand dat de geambieerde stijging in sport en bewegen zich richt op alle doelgroepen in de samenleving.

Additionele effecten

- Impuls voor werkgelegenheid in de bouwsector.

Doelbereik – robuust sportstelsel

★★★☆☆

Er ontstaat een gezonde basis van publieke accommodaties. Dit is een randvoorwaarde voor een robuust sportstelsel.

Doelbereik – meer sport en bewegen

★★☆☆☆

Nieuw aanbod kan een rol spelen in het creëren van nieuwe vraag, met name indien het nieuwe aanbod inspeelt op een bestaande latente vraag.

Maatregel 10: Landelijk fonds topsportaccommodaties (1/2)

Wat is de maatregel?
Topsportaccommodaties in Nederland kennen een ander "beleidsmatig profiel" dan normale sportaccommodaties. In eerste instantie omdat ze duurder zijn. Maar daarnaast is er een landelijk belang om een goede balans in het aantal en type accommodaties te hebben: niet te weinig (topsporters en toptalenten moeten voldoende trainings- en wedstrijdmogelijkheden) hebben, ook niet te veel (decentrale overheden moeten niet met elkaar concurreren op dit gebied). De maatregel is daarom om een landelijk fonds in te richten waaruit topsportaccommodaties mede bekostigd worden. Hiermee krijgt de Rijksoverheid ook een sturingsinstrument om toe te zien op het gewenste aantal en de gewenste landelijke spreiding.

Hoe werkt het?
Vergelijkbaar met het Infrastructuurfonds start het Rijk een Topsportaccommodatiefonds op. Centrumgemeenten/provincies, als verantwoordelijke voor topsportaccommodaties, kunnen aanvragen indienen voor een bekostigingsbijdrage, waarbij de aanvraag inhoudelijk en financieel (is er bijv. sprake van cofinanciering) beoordeeld wordt. In het fonds kan een kasschuifoperatie worden gebruikt voor als de vraag in een bepaald jaar de beschikbaarheid van middelen over- of onderschrijdt.

Wat zijn aandachtspunten?
De maatregel moet (bij voorkeur) worden ingebed in een landelijke, meerjarige visie op topsportaccommodaties. Zo wordt een goede aansluiting tussen noodzaak en bekostigingsaanvragen geborgd. Het Rijk dient regie te hebben over die visie. Een uitbreiding van het fonds met de subsidies voor topsportevenementen is denkbaar.

Wat kost het?
We ramen de kosten van deze maatregel op ca. 20 miljoen euro (structureel). De besteding kan ieder jaar afwijken: het gaat om een gemiddelde bijdrage aan het fonds van 20 miljoen euro per jaar.

Verantwoording kostenraming

Een exacte raming is pas mogelijk op basis van een inventarisatie van de meerjarige behoefte. Bij de raming hebben we ons laten leiden door de realisatie / renovatie van andere topsportzwembaden (Amerena, Tongelreep en Zwemcentrum Rotterdam) en zijn we uitgegaan van ca. 30 tot 40 mln. euro. Een zwembad is – naast een schaatsbaan – waarschijnlijk de duurste topsportvoorziening die onder de maatregel kan vallen. Bij een cofinanciering van 50% en een fonds van 20 mln. euro ontstaat ruimte voor één zo'n project per jaar. Maar bijna alle andere projecten zijn kleiner, zodat er ruimte komt voor waarschijnlijk 2-4 projecten per jaar.

Maatregel 10: Landelijk fonds topsportaccommodaties (2/2)

Impact – wie betaalt?

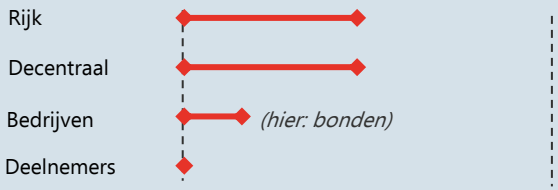

De kosten vallen vooral bij het Rijk en decentrale overheden (centrumgemeenten/provincies). Maar ook bedrijven – via sponsoring – en bonden – via exploitatieovereenkomsten – kunnen een bijdrage leveren.

Impact – wie profiteert?

De impact valt primair bij (potentiële) topsporters, die per definitie nu-al-sporters zijn.

Additionele effecten

- Mogelijkheden voor evenementen met positieve economische spin-off.

Doelbereik – robuust sportstelsel

★★☆☆☆

Er ontstaat een beter fundament voor talentontwikkeling en topsport, en tegelijkertijd een basis voor grotere topsportevenementen. Dit kan tot een "trickle-down" effect leiden bij de breedtesport.

Doelbereik – meer sport en bewegen

★★☆☆☆

Er ontstaat een beter fundament voor talentontwikkeling en topsport, en tegelijkertijd een basis voor grotere topsportevenementen. Dit kan tot een "trickle-down" effect leiden bij de breedtesport.

Maatregel 11: Impuls aan de openbare ruimte (1/2)

Wat is de maatregel?
Ons land heeft tegelijkertijd te maken met stedelijke verdichting (woningbouwopgave) en een toename van ongeorganiseerde sport in de buitenlucht. Om mee te gaan met deze trends en impuls te geven aan sport en bewegen, is investeren in de openbare ruimte noodzakelijk. De Omgevingswet biedt kansen om bijv. de volgende doelen beter van de grond te krijgen (zie ook: Handreiking: Sport, bewegen en de Omgevingswet, VSG, 2018):

- Multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties
- Ontsluiting van sportparken en natuur door bijv. veilige (verlichte) fietspaden
- Voldoende en bereikbare sport- en speelruimte in de stad
- Zorgen voor een beweegvriendelijke buitenruimte die uitnodigt tot bewegen

Bovendien is het concept 'open sportparken' sterk in opkomst en een speerpunt in het deelakkoord Duurzame Sportinfrastructuur van het Sportakkoord.

Hoe werkt het?
Provincies en gemeenten hebben een belangrijke rol in het op orde houden/brengen van de kwaliteit van de buitenruimte. Daarom ligt een deel cofinanciering door decentrale overheden voor de hand. Het Rijk verstrekt subsidie voor plannen om een impuls aan de buitenruimte te geven en stelt als voorwaarde een % cofinanciering.

Wat zijn aandachtspunten?
Mogelijk zijn de middelen niet toereikend en wordt het subsidiebudget overvraagd. Er moet een keuze volgen hoe hiermee om te gaan (bijv. "wie het eerst komt, wie het eerst maalt"). En investeringen in openbare ruimte leiden vervolgens tot hogere onderhoudskosten; deze zijn echter relatief beperkt t.o.v. de oorspronkelijke investering (vuistregel: ca. 1-2% hiervan).

Wat kost het?
We ramen de kosten van deze maatregel voor het Rijk op ca. 200 miljoen euro per jaar (tijdelijk, 5 jaar).

Verantwoording kostenraming

De raming van kosten is gebaseerd op de volgende parameters: kijkend naar een aantal bestaande gemeenteplannen voor investering in de openbare ruimte (Arnhem-Nijmegen en de Metropoolregio Amsterdam) en de bijbehorende inwonersaantallen, achten we een bedrag van 10 euro per inwoner per jaar logisch. We zijn bij de raming uitgegaan van een looptijd van 5 jaar, en een bekostigingsbijdrage vanuit het Rijk van 25%.

Maatregel 11: Impuls aan de openbare ruimte (2/2)

Impact – wie betaalt?

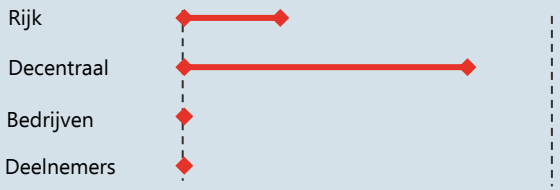

Het Rijk verstrekt subsidies maar koppelt hier cofinanciering door decentrale overheden als voorwaarde aan.

Impact – wie profiteert?

De maatregel is gericht op de sportbranche als geheel, niet op specifieke doelgroepen. Afhankelijk van het type investeringen in de openbare ruimte (bijv. skatepark) is het meer een impuls voor bepaalde doelgroepen (bijv. jongeren).

Additionele effecten

- Verhoging van de leefbaarheid (incl. veiligheid) in wijken.
- Verbetering van doorstroming door meer woon-/ werkverkeer met de fiets.
- Meer verkeersveiligheid door fietspaden gescheiden van hoofdrijbaan.

Doelbereik – robuust sportstelsel

★★☆☆☆

Er ontstaat een stevigere basis voor sport en bewegen in de publieke en openbare buitenruimte. Dit belangrijk voor een robuust sportstelsel.

Doelbereik – meer sport en bewegen

★★★☆☆

Een kwalitatief betere buitenruimte nodigt uit om meer te bewegen; er wordt beter voldaan aan de huidige (latente) vraag. Bovendien kan vergroting van het aanbod voor meer vraag zorgen.

Maatregelen gericht op **professionalisering**

Maatregelen gericht op **toegankelijkheid**

Maatregelen gericht op **voorzieningen**

Maatregelen gericht op **innovatie**

- 12. Innovatiefonds Sport en Bewegen
- 13. Kennis en communicatie gedragsverandering

Maatregelen gericht op het **onderwijs**

Maatregel 12: Innovatiefonds Sport en Bewegen (1/2)

Wat is de maatregel?
Het oprichten van een 'Innovatiefonds' voor nieuw sport- en beweegaanbod. Uit het Innovatiefonds krijgen sportaanbieders en kennisinstellingen een subsidie om nieuwe ideeën te ontwikkelen en tot wasdom te brengen. Het fonds kan bijv. gericht zijn op versterking van de digitale infrastructuur. Tijdens de coronacrisis hebben sportaanbieders op creatieve wijze leden en klanten digitaal kunnen bereiken. Het Innovatiefonds bouwt voort op dat momentum, om een blijvende impuls te geven aan het digitale aanbod, naast het fysieke.

Het Innovatiefonds is gericht op alle aanbieders en kennisinstellingen, en is daarmee breder dan het huidige innovatiefonds (Maatwerkbudget Innovatie) dat NOC*NSF voor sportbonden beschikbaar stelt.

Hoe werkt het?
Het Rijk (ministerie van EZK) staat aan de lat voor het opzetten van een dergelijk Innovatiefonds. Een overweging is om hier een PPS-constructie voor op te zetten en private partijen (bijv. zorgverzekeraars) bij te laten dragen in het fonds.

Wat zijn aandachtspunten?
Er moet een kader en aanvraagprocedure opgesteld worden (wat komt in aanmerking, hoe kan je middelen aanvragen etc.). Om laagdrempelige innovatie te stimuleren moet er een niet te ingewikkelde procedure worden opgetuigd en een beperkte verantwoordingsplicht komen (lang niet elk idee hoeft het te halen).

Een tweede aandachtspunt is dat deze maatregel niet mag leiden tot versnippering: het stelsel heeft baat bij eenduidige geldstromen vanuit de overheid voor innovatie.

Wat kost het?
We ramen de kosten van deze maatregel op ca. 50 miljoen euro (incidenteel), waarbij deze middelen over een langere termijn (bijv. 5 jaar) geïnvesteerd kunnen worden.

Verantwoording kostenraming

De raming van kosten is gebaseerd op de volgende parameters: als vergelijking is het Innovatiefonds van NOC*NSF voor sportbonden aangehouden, daarvoor wordt in het Bestedingsplan van NOC*NSF 1 mln. gereserveerd. Vanwege de veel bredere scope van deze innovatieregeling gaan we uit van het tienvoudige bedrag, voor een periode van 5 jaar.

Maatregel 12: Innovatiefonds Sport en Bewegen (2/2)

Impact – wie betaalt?

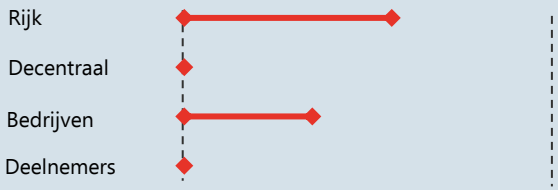

Het Rijk zet het Innovatiefonds op, en stopt hier middelen in. Private partijen worden via een PPS-constructie benaderd om bij te dragen.

Impact – wie profiteert?

De maatregel is gericht op de sportbranche als geheel, niet op specifieke doelgroepen.

Additionele effecten

- Werkgelegenheids-effecten, omdat NL een aantrekkelijker vestigingsplaats wordt voor start-ups in de sportsector.
- Kans op positief imago-effect: er hoeft maar één investering in een innovatie bij te zitten die internationaal doorbreekt…

Doelbereik – robuust sportstelsel

★★☆☆☆

Het Innovatiefonds is erop gericht om naast fysiek aanbod ook de digitale infrastructuur een boost te geven, wat voor de robuustheid van het sportstelsel gunstig is.

Doelbereik – meer sport en bewegen

★☆☆☆☆

De ontwikkeling van nieuw aanbod speelt mogelijk in op de vraag van mensen die nu nog onvoldoende bewegen. Vanwege de onzekerheid over wat het fonds aan concrete en toepasbare innovaties oplevert, scoren we dit effect laag.

Maatregel 13: Kennis en communicatie gedragsverandering (1/2)

Wat is de maatregel?
Om de beoogde verhoging van het aandeel mensen dat aan de beweegrichtlijnen voldoet, te kunnen bereiken, is niet alleen meer aanbod en een betere "match" van vraag en aanbod nodig. Want er zijn (veel) mensen die nu al kúnnen sporten of bewegen, maar het niet doen. Deze mensen ervaren geen objectieve drempel – er is primair een gedragsverandering nodig. Om dit te bereiken, kan de overheid een kennis- en communicatieprogramma over gedragsverandering opzetten.

Hoe werkt het?
Zoals de naam van de maatregel doet vermoeden, zijn er twee invalshoeken. Ten eerste wordt kennis ontwikkeld over maatregelen die werkbaar zijn voor het tot stand brengen van een gedragsverandering. In de praktijk zullen hiervoor onderzoeksopdrachten en/of -subsidies verstrekt worden aan bijv. universiteiten. Denk hierbij niet alleen aan sport- en medische wetenschappen, maar ook aan disciplines zoals psychologie en gedragswetenschappen. De "nudge"-theorie biedt aanknopingspunten voor "nul-euro-interventies".

Ten tweede wordt via een publiekscampagne ingezet op sport en bewegen. Hierbij worden de inzichten uit het onderzoeksprogramma meegenomen.

Wat zijn aandachtspunten?
Het programma werkt vooral wanneer er een goede coördinatie is over alle onderzoekslijnen heen – de resultaten moeten bij elkaar worden gebracht en dan uitmonden in een beleidsstrategie.

Wat kost het?
We ramen de kosten voor deze maatregel op ca. 10 miljoen euro (structureel).

Verantwoording kostenraming

De raming van de kosten is gebaseerd op de huidige bestedingen van het ministerie van VWS voor kennis en innovatie. Deze bedragen in 2021 ca. 10 mln. euro, we zijn uitgegaan van een verdubbeling, dus een extra 10 mln. euro, bovenop het huidige budget.

Maatregel 13: Kennis en communicatie gedragsverandering (2/2)

Impact – wie betaalt?

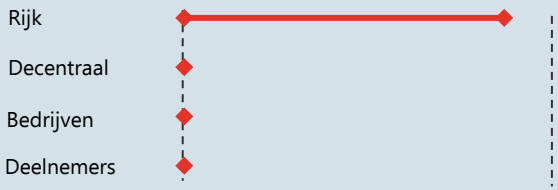

Het gaat om een bijdrage vanuit het Rijk, mogelijk aangevuld door cofinanciering vanuit universiteiten (niet opgenomen in bovenstaande afbeelding).

Impact – wie profiteert?

De impact per stakeholder is afhankelijk van de vormgeving van het programma, en niet van tevoren te bepalen. Aannemelijk is dat gedragsinterventies wel met name gericht zullen zijn op de niet-sporters.

Additionele effecten

- Werkgelegenheid in onderzoeks-instellingen.
- Internationale positionering van Nederland als kenniseconomie op het gebied van sport en bewegen.

Doelbereik – robuust sportstelsel

★☆☆☆☆

Naarmate er meer bekend wordt over de effectiviteit van maatregelen, kunnen middelen doelgerichter worden besteed. Hierdoor stijgt de efficiency in de gehele sector.

Doelbereik – meer sport en bewegen

★★☆☆☆

Meer kennis over sport en bewegen, en goede communicatie hierover, kan mensen aanzetten tot gedragsverandering.

Maatregelen gericht op **professionalisering**

Maatregelen gericht op **toegankelijkheid**

Maatregelen gericht op **voorzieningen**

Maatregelen gericht op **innovatie**

Maatregelen gericht op het **onderwijs**

14. Verplicht schoolzwemmen

15. Meer bewegingsonderwijs

Maatregel 14: Verplicht schoolzwemmen (1/2)

Wat is de maatregel?
Verplicht schoolzwemmen is in 2005 afgeschaft. Het standpunt van VWS is dat de verantwoordelijkheid hiervoor bij gemeenten, scholen en de ouders ligt. Sinds afschaffing in 2005 is het aantal scholen dat schoolzwemmen aanbiedt afgenomen naar ca. 30%. Het opnieuw verplicht maken van schoolzwemmen op landelijke schaal betekent meer beweging voor kinderen onder schooltijd en ook een betere zwemvaardigheid van kinderen (van ouders die niet zelf zwemles kunnen/willen betalen). Van de kinderen van 6-7 jaar heeft 68% ten minste een A-diploma en van 11-16-jarigen is dit 97% (Fact sheet Zwemvaardigheid 2016, Mulier Instituut).

Kinderen die op zaterdag zwemles krijgen houden dankzij schoolzwemmen in het weekend meer tijd over voor andere sport- en beweegactiviteiten. Bijkomend voordeel is dat zwembaden een betere bezetting krijgen, omdat de baden overdag over het algemeen minder goed gevuld zijn.

Hoe werkt het?
Bekostiging van verplicht schoolzwemmen kan via toevoeging aan het Gemeentefonds door het Rijk georganiseerd worden, waarbij de bijdrage afhangt van het aantal schoolgaande kinderen. Mogelijk kan er ook gebruik worden gemaakt van middelen uit de onderwijsbegrotingen.

Wat zijn aandachtspunten?
Schoolzwemmen is relatief tijdsinefficiënt: het aantal daadwerkelijke beweegminuten is laag, vanwege transport naar het zwembad en de omkleedtijd. Bovendien gaat schoolzwemmen ten koste van de vakinhoudelijke lestijd. Daar staat echter tegenover dat meer sport en bewegen een bewezen positief effect heeft op de cognitieve vaardigheden van kinderen en het tijdsverlies (deels) teniet kan doen.

Wat kost het?
We ramen de kosten van deze maatregel op 120-180 miljoen euro (structureel).[1] Daarbij is nog geen rekening gehouden met kosten voor begeleidende groepsleerkrachten.

Verantwoording kostenraming

De raming van kosten is gebaseerd op de volgende parameters: er worden ieder jaar ca. 170.000 kinderen geboren (CBS Statline), dus per jaar komen er zoveel nieuwe kinderen in aanmerking voor schoolzwemmen. Verondersteld is dat de kosten 10 euro per week zijn, gelijk aan de kosten voor zwemles (www.zwemlesspecialist.nl). Daarnaast zijn er kosten voor vervoer: we veronderstellen 100 euro per les voor het vervoer van een klas van 25 scholieren. Zo komen we op 14 euro per scholier per les.

1. Hierbij gaan we uit van 50 uur les per kind t/m A-diploma (120 miljoen euro), 60 uur les per kind t/m B-diploma (140 miljoen euro) en 75 uur les per kind t/m C-diploma (180 miljoen euro).

Maatregel 14: Verplicht schoolzwemmen (2/2)

Impact – wie betaalt?

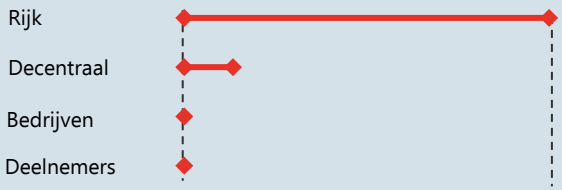

Bekostiging komt van de Rijksoverheid. Bijdrage gemeente uit doelmatigheidswinst zwembaden mogelijk.

Impact – wie profiteert?

De maatregel is volledig gericht op jongeren (in het primair onderwijs). Verhoudingsgewijs profiteren kinderen van ouders met een laag inkomen/migratieachtergrond meer dan anderen, omdat zij minder vaak hun diploma halen.

Additionele effecten

- Verhoging van de zwemveiligheid: meer kinderen hebben (sneller) een A-diploma.
- Integratie van zwemgerelateerde onderwerpen in lesprogramma (zoals nu al bij verkeersveiligheid).
- Afname van parkeerproblemen bij zwembaden (nu piekmoment op zaterdagen).

Doelbereik – robuust sportstelsel

★☆☆☆☆

Een deel van de inkomsten van zwembaden gaat lopen via onderwijsbudgetten. En bezetting zwembaden wordt beter over de week verspreid en beter planbaar; hiervoor kan een zwembad maatwerkafspraken maken met scholen.

Doelbereik – meer sport en bewegen

★★☆☆☆

Het aantal beweegminuten tijdens schooltijd neemt beperkt toe, omdat het een tijdsinefficiënte maatregel is. Maar we verwachten dat de tijdswinst in het weekend ook bijdraagt aan sport en bewegen door de jeugd.

Maatregel 15: Meer bewegingsonderwijs (1/2)

Wat is de maatregel?
Bewegingsonderwijs is verplicht, maar pas sinds kort is bij wet hier een minimum aan gesteld: minstens 2 uur per week in het primair onderwijs. Scholen en gemeenten krijgen als overgangstermijn 3 jaar de tijd, voor het aantrekken van vakleerkrachten en het realiseren van voldoende sporthallen/gymzalen.

Deze maatregel gaat uit van verdere aanscherping en uitbreiding van de norm: alle kinderen (primair en voortgezet onderwijs) krijgen minstens 3x per week bewegingsonderwijs en elke keer minstens een uur. Dit kan bestaan uit gym, maar bijvoorbeeld ook een vakinhoudelijke les in spelvorm of les gecombineerd met een wandeling.

Betere bezetting van gymzalen (of sporthallen waarin gym wordt gegeven) is geen voordeel van deze maatregel. Bezetting tijdens schooltijd is namelijk niet het issue, bezetting ná schooltijd wel. Maar dat laatste verbetert niet met deze maatregel.

Hoe werkt het?
Bekostiging zal lopen via het Rijk. Extra investeringen zijn nodig voor meer gymfaciliteiten (structureel) en werving en opleiding van voldoende vakleerkrachten (incidenteel). Mogelijk kan hier gebruik worden gemaakt van middelen uit de onderwijsbegrotingen.

Wat zijn aandachtspunten?
Net als bij schoolzwemmen gaat deze maatregel ten koste van de vakinhoudelijke lestijd, maar kan het ook weer leiden tot verbetering van cognitieve vaardigheden. Een risico is dat een extra uur bewegingsonderwijs “meer van hetzelfde” wordt. Denkbare alternatieven zijn het verzorgen van “proeflessen” door verschillende sportaanbieders uit de gemeente, of het koppelen van bewegingsonderwijs aan andere schoolvakken.

Wat kost het?
We ramen de kosten van deze maatregel op ca. 100 miljoen euro (structureel).

Verantwoording kostenraming

De raming van kosten is gebaseerd op de studie ‘Bewegingsonderwijs en Vakleerkrachten’ (Regioplan en Mulier Instituut, 2017). In deze studie worden diverse scenario’s doorgerekend voor meer bewegingsonderwijs. Een vergelijking tussen het scenario 2 uur p.w. met 80% vakleerkrachten (wat we veronderstellen als baseline) en 3 uur p.w. met 80% vakleerkrachten, levert een beeld op van de additionele investering, zowel incidenteel als structureel (zijnde de voorzieningen) – vergelijk tabellen 5.5 en 5.9 uit de studie. Voor de structurele kosten nemen we aan dat het geraamde bedrag 2021 leidend is.

1. Hiernaast noemt het rapport van Regioplan en Mulier nog een incidentele kostenpost van 60 miljoen euro, voornamelijk voor de opleiding van vakleerkrachten. We nemen deze kostenpost hier niet mee, omdat we ervan uitgaan dat het om een verschuiving binnen de onderwijsbegroting gaat: mensen volgen dan opleidingstraject A i.p.v. B. Voor opleidingstraject B worden dan minder kosten gemaakt, voor traject A meer, maar onder de streep is er geen sprake van een kostenstijging.

Maatregel 15: Meer bewegingsonderwijs (2/2)

Impact – wie betaalt?

Bekostiging komt van de Rijksoverheid, door middel van een toevoeging aan het Gemeentefonds.

Impact – wie profiteert?

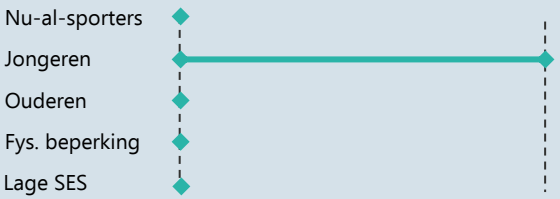

De maatregel is volledig gericht op jongeren (in het primair onderwijs).

Additionele effecten

- Positief werkgelegenheids-effect voor vakleraren bewegings-onderwijs.

Doelbereik – robuust sportstelsel

★☆☆☆☆

De bezetting bij bepaalde sportaanbieders kan verbeteren door benutting van accommodaties tijdens daluren, gelijk aan de maatregel ‘verplicht schoolzwemmen’.

Doelbereik – meer sport en bewegen

★★☆☆☆

Vanwege het verplichte karakter nemen de beweegminuten tijdens schooltijd onder jongeren evident toe. Het opleiden in een beweegcultuur kan bovendien een leven lang positief effect op sport- en beweeggedrag hebben.

Mogelijkheden voor financiële stromen

Herkomst van het geld: sport én andere domeinen

	Onderwijs	Sociaal domein	Sport	Infrastructuur
Herkomst van middelen	• Onderwijsbegroting Rijk • Middelen gemeenten voor huisvesting scholen	• Middelen vanuit het Rijk voor preventie • Decentralisatie-uitkeringen sociaal domein	• Bestaande en nieuwe middelen Rijk voor sport • Bestaande en nieuwe middelen DO's voor sport	• Infrastructuurfonds Rijk • Middelen gemeente- en provinciefonds (voormalige BDU V&V)
	Sport en bewegen als middel én doel op zich			
Effect van sport en bewegen	• Sport en bewegen heeft bewezen positief effect op cognitieve vaardigheden, en daarmee op leerprestaties	• Sport en preventie heeft positieve gezondheids- en sociale effecten, waardoor het preventief werkt	• Positieve effecten zoals plezier, gezondheid, sociale cohesie,...	• Minder druk op wegen- en spoornetwerk door meer verplaatsingen met de fiets

Vier “routes” om middelen beschikbaar te stellen (1/2)[1]

	Gem./Prov.fonds – sport	Gemeentefonds – armoedebeleid	ZBO Sport	IJslands model
Ratio en werkwijze	• Gemeenten worden medeverantwoordelijk voor sport. Hierbij past een decentralisatieuitkering. • Gemeenten kunnen bedrag zelf aanvullen, kunnen ook schuiven met bedragen. Provincies krijgen mogelijk een rol in het topsport	• Gemeenten zijn nu al verantwoordelijk voor armoedebeleid (schuldhulpverlening, etc.). Waar sportmaatregelen hierbij aansluiten, kan de desbetreffende decentralisatieuitkering worden verhoogd..	• Een ZBO Sport moet belangen van de hele sector bij elkaar brengen en hierbij een publieke functie vervullen. • Te verwachten is dat het ZBO Sport (op termijn) veel inhoduelijke kennis opbouwt; deze kan gebruikt worden om maatregelen uit te voeren.	• Jongeren krijgen een “card” met jaarlijks een bedrag voor sport. Dit bedrag kunnen ze inzetten bij aangesloten sportverenigingen of andere sportaanbieders. • Dit is tegelijkertijd een “route” om middelen beschikbaar te stellen, én een stimulerende maatregel.
Voor welke maatregelen?	• Investeringsmaatregelen, zowel in sportaccommodaties als in openbare ruimte. • Maatregelen die door verenigingen uitgevoerd worden. • Maatregelen rondom sport in het sociale domein (bijv. sporthulpmiddelen)		• Subsidiemaatregelen, bijv. gericht op innovatie en professionalisering. • Maatregelen waarbij er sprake is van “concurrentie” om schaarse middelen, en derhalve ook een inhoudelijke beoordeling van aanvragen plaats moet vinden.	• Maatregelen waarbij de overheid kosten van de deelnemers overneemt zonder toest op inkomenssituatie.

Cofinanciering (Rijk / decentraal c.q. publiek / privaat) kan voor alle financieringsstromen worden toegepast

1. Hiernaast is er ook de mogelijkheid om middelen te besteden rechtstreeks vanuit het Rijk, met name via een VWS-subsidieregeling (al dan niet via een uitvoeringsorganisatie zoals DUS-I). Dit is vergelijkbaar met de subsidieregeling voor topsportevenementen. Zo’n route is aan te raden indien het aantal “ontvangers” van de middelen heel beperkt is (klein aantal projecten, onderzoeksinstellingen, etc.), en de keuze voor “ontvangers” rechtstreeks voortvloeit uit beleid van het Rijk..

Vier “routes” om middelen beschikbaar te stellen (2/2)

	Gem./Prov.fonds – sport	Gemeentefonds – armoedebeleid	ZBO Sport	IJslands model
Voor- en nadelen	• (-) Het gaat om algemene uitkeringen, waardoor niet gegarandeerd kan worden dat de middelen ook echt in de sport terechtkomen. • (+) Sluit aan bij beleidsvrijheid gemeente, waardoor maatwerk mogelijk is. • (+) Beproefde route bij de allocatie van overheidsmiddelen, zodat nauwelijks transactiekosten ontstaan. • (+) Relatief nauwkeurige sturing mogelijk met behulp van rekenmodel gemeentefonds; indien de juiste parameters gekozen worden, sluit de verdeling aan bij de behoefte per gemeente.	• (-) Het gaat om algemene uitkeringen, waardoor niet gegarandeerd kan worden dat de middelen ook echt in de sport terechtkomen. • (-) Verwatering van middelen voor sport in een groter geheel (bijv. middelen voor schuldhulpverlening). • (+) Beproefde route bij de allocatie van overheidsmiddelen, zodat nauwelijks transactiekosten ontstaan. • (+) Relatief nauwkeurige sturing mogelijk met behulp van rekenmodel gemeentefonds; indien de juiste parameters gekozen worden, sluit de verdeling aan bij de behoefte per gemeente.	• (+) Allocatie van middelen stelt ZBO Sport in staat om een vliegende start te maken. • (+) ZBO Sport kan kennis en expertise opbouwen waardoor doeltreffendheid van middelen verhoogd wordt. • (+) Traceerbaarheid van middelen en besteding ervan is groot. • (-) Succes van de besteding van middelen is mede afhankelijk van het (nog niet bewezen) succes van het governancemodel van ZBO Sport. • (-) Hogere transactiekosten dan bij uitkering via gemeente- of provinciefonds.	• (-) Hoge transactiekosten. • (-) Fraudegevoeligheid vereist een goed monitoringsmodel (bijv. accreditatiemodel). • (+) Middelen komen terecht bij de beoogde doelgroep, en kunnen alleen worden besteed voor sport. Doeltreffendheid is hierdoor hoog. • (+) Hoewel het overheidsmiddelen zijn, ontstaat een “marktplaats” voor de bestedingen van jongeren. Hierdoor bevat het model een ingebouwde kwaliteitsprikkel.

Bijlage: overige denkbare maatregelen

Overzicht: geïnventariseerde maatregelen die niet zijn meegenomen (1/2)

Maatregel	Waarom niet meegenomen?
Contributie en/of sportbenodigdheden fiscaal aftrekbaar	Maatregel is regressief: positieve impact vooral bij mensen in hogere belastingschijven
Onbelaste vergoeding voor sport- en beweeggerelateerde uitgaven	Lastig implementeerbaar: óf geen controle op effectiviteit, óf hoge transactiekosten
Woon-/werkregeling tot 25km ook toepasbaar voor fietsen	Beperkte impact; veel (meeste?) bedrijven maken nu gebruik van postcodetabel Belastingdienst. Die is onafhankelijk van modaliteit.
Meer douche- en sportvoorzieningen bij werkgevers	Niet binnen scope “sporten en bewegen in de vrije tijd”
Subsidie voor verenigingen om gerichte activiteiten te ontwikkelen voor mensen met afstand tot sporten en bewegen	Niet expliciet meegenomen, wel impliciet als mogelijke rol van een gemeentelijke sportregisseur
Sportverenigingen vrijstellen van huur bij gemeenten	Zorgt voor een ongelijk speelveld met commerciële sportorganisaties

Overzicht: geïnventariseerde maatregelen die niet zijn meegenomen (2/2)

Maatregel	Waarom niet meegenomen?
Normering aantal buurtsportcoaches per 10.000 inwoners	Landelijk moeilijk te normeren door verschillen tussen gemeenten
Contributie kinderen declarabel bij zorgverzekering	Past niet goed bij de huidige manier van financieren; daarom juist gratis sporten (geen contributie/abonnement) <18 jaar meegenomen
Zorgverzekering verstrekt “vouchers” voor sportvereniging of fitness	In de praktijk zeer moeilijk implementeerbaar
Spreiding gymzalen normeren	Landelijk moeilijk te normeren door verschillen tussen gemeenten
Olympische loterij	Past minder goed bij uitgangspunt topsport als overheidstaak
Schoolzwemmen voor B- en C-diploma i.p.v. A-diploma.	Niet uitvoerbaar door verschillen in startniveau van kinderen (niet iedereen heeft al A-diploma op moment dat schoolzwemmen begint)

Aanbevelingen uit rapport NLSportraad, doorwerking naar maatregelen (1/x)

Doel 1: Sterke branche (i)

Aanbeveling	Maatregel	Hoe meegenomen c.q. waarom *niet* meegenomen?
Sport als publieke voorziening	• Voldoende sport-/ beweegvoorzieningen op regionaal niveau	• Diverse maatregelen voor voorzieningen
	• Voldoende topsportvoorzieningen • Voldoende bovenregionale voorzieningen	• Landelijk fonds topsportaccommodaties
	• Kwalitatief goed sport-/ beweegaanbod • Talent-/ topsportprogramma's	• Leiderschapsprogramma verenigingsbestuurders • Maatregelen voor professionalisering trainingen in verenigingen • Gemeentelijke sportregisseur
Fysieke infrastructuur op orde	• Intersectorale samenwerking voor multifunctioneel gebruik voorzieningen/accommodaties – onderwijs, welzijn, kinderopvang	• Toekomstbestendige binnensportaccommodaties
	• Eisen toegankelijkheid accommodaties -> fysieke aanpassingen	• Toekomstbestendige binnensportaccommodaties
	• Eisen duurzaamheid accommodaties	• Toekomstbestendige binnensportaccommodaties
	• Beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte	• Impuls openbare ruimte

Aanbevelingen uit rapport NLSportraad, doorwerking naar maatregelen (2/4)

Doel 1: Sterke branche (ii)

Aanbeveling	Maatregel	Hoe meegenomen c.q. waarom *niet* meegenomen?
Professionalisering	• Sportorganisaties versterken	• *Buiten scope onderzoek*
	• Professionalisering vrijwilligers	• Leiderschapsprogramma verenigingsbestuurders • Maatregelen voor professionalisering trainingen in verenigingen
	• Professionalisering professionals	• *Buiten scope onderzoek*
	• Arbeidsmarkt versterken	• Meer bewegingsonderwijs (arbeidsmarkt sport) • Maatregelen voor professionalisering trainingen in verenigingen (arbeidsmarkt sport) • Interventies voorzieningen (arbeidsmarkt bouw) • Onderzoeksprogramma (arbeidsmarkt onderzoek)
	• Meer aantrekkelijke, betaalde banen invoeren	• Meer bewegingsonderwijs , trainingsprofessionals in verenigingen
	• Registratiesysteem voor vrijwilligers en professionals voor competenties en kwaliteit	• *Buiten scope onderzoek*

Aanbevelingen uit rapport NLSportraad, doorwerking naar maatregelen (3/4)

Doel 2: Ontwikkeling sport- en beweegaanbod

Aanbeveling	Maatregel	Hoe meegenomen c.q. waarom *niet* meegenomen?
Branche-ontwikkeling	• Nieuwe koepelorganisatie	• *Buiten scope onderzoek*
	• Kwaliteitseisen voor goed sportbestuur	• Leiderschapsprogramma verenigingsbestuurders
Naar sport- en beweegbranche	• Innovatie aanbod	• Innovatiefonds
	• Implementatie beweegaanbod	• Diverse maatregelen
	• Toeleiding kwetsbare groepen	• Gratis sporthulpmiddelen en vervoer (fysiek kwetsbare groepen) • Geen contributie 0-18 jaar (sociaal-economisch kwetsbare groepen)
Toegankelijkheid kwetsbare groepen	• Inkomensmaatregelen armoedebeleid	• Geen contributie 0-18 jaar
	• Wmo hulpmiddelen en vervoer	• Gratis sporthulpmiddelen en vervoer
	• Financiële prikkel via belasting of verzekering	• *Prikkel via belasting niet meegenomen vanwege regressief effect* • *Prikkel via verzekering niet meegenomen vanwege ontbrekende directe terugverdienmogelijkheid*

Aanbevelingen uit rapport NLSportraad, doorwerking naar maatregelen (4/4)

Doel 3: Samenwerking andere branches

Aanbeveling	Maatregel	Hoe meegenomen c.q. waarom *niet* meegenomen?
Samenwerking	• Kwalificaties sportopleidingen en arbeidsvoorwaarden synchroniseren	• *Buiten scope onderzoek*
	• Ondersteuning intersectorale combinatiefuncties	• Gratis sporthulpmiddelen en vervoer (sport / zorg) • Bewegingsonderwijs (sport / onderwijs) • Schoolzwemmen (sport / onderwijs) • Impuls openbare ruimte (sport / bereikbaarheid)
	• Inzet BSC	• Gemeentelijke sportregisseur
	• Multifunctionele accommodaties	• Gemeentelijke sportregisseur • Toekomstbestendige binnensportaccommodaties • Extra accommodatievraag

Enno Gerdes
Radboud Koning
i.s.m. Peter van Eldert (Mulier Instituut)

Rebel Economics & Transactions bv
Wijnhaven 23
3011 WH Rotterdam

enno.gerdes@rebelgroup.com
radboud.koning@rebelgroup.com

No change without a REBEL